

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De acceptatione requisita vt promissio sponsalia constituens vim
obligandi habeat. Pun 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

potes obligari ad matrimonium contrahendum, quin ipsa puella tibi obliget, quia obligaris contrahere, si puella placuerit, sicuti potest obligari ad vendendum equum, si emptor voluerit, quamvis in prior nullam emendi obligationem habeat.

12. Hincque solum manet fundamentum oppositum: fateor namque tuam obligationem non esse ad donandum tuum corpus, sed ad mutuandum, puellamque acceptantem obligationem, acceptare mutuacionem, sed quia illam acceptat non imponendo sibi obligationem, sed libertatem retinendo, ut mutuacionem praestet, & matrimonium celebret, quando sibi placuerit, ea de causa obligata non est, tamen si tu obligatus exitas. Ad confirmationem dico te posse obligari, quin puella obligetur, quia ex puellae obligatione tua non pendet.

13. Sed quid dicendum, si puella promittas nullam aliam ducturus praeter ipsam, ipsaque promissionem accipit? Plures Doctores apud Gutier. lib. 1. canon. quest. cap. 2. 1. num. 1. 3. & Sauch. disp. 1. 9. num. 5. censent sponsalia constituta, si puella eandem promissionem praestiterit, eo quod exceptio ab illa negatione sit affirmatio, ita ut faciat hunc sensum, te ducam, & nullam aliam; iuxta illud Luc. 11. Signum non dabitur ei nisi signum Iona Prophetae, id est, signum Ionae Prophetae dabitur ei, sed nullum aliud. Ceterum vetus censet praedictis verbis sponsalia non constitui, quia secundum communem acceptionem, nisi contrarium constet, non praestat sensum absolutum affirmativum, sed conditionalem, hoc est, si aliquam ducturus sum, te ducam, & non aliam, ex qua promissione absolute non astringitur ad tecum matrimonium contrahendum, sed solum ex suppositione quod matrimonium velim contrahere, sicuti cum promitto non alienaturum fundum extra familiam, non venditurum domum nisi tibi, non obligor ad alienandum, vel vendendum absolute, sed obligor casu quo alienare, vel vendere velim, ne extra familiam alienem, & ne alteri vendam quam tibi, ut probat res in leg. si sterilis. §. si tibi. ff. de actionib. empti. ibi si ita fundum tibi vendidero, ut nulli alij quam mihi venderes, actio eo nomine ex vendito est, si alius vendideris. Atque ita tradunt Cobarub. 2. p. epist. cap. 4. §. 1. num. 8. Nauarr. cons. 7. de sponsal. edit. 2. Gutier. lib. 1. canon. qq. cap. 2. 1. num. 13. & de matr. cap. 3. §. 1. 13. Henric. lib. 1. cap. 12. num. 7. Sauch. lib. 1. disp. 1. 9. num. 5. Coninch. disp. 2. 1. dub. 3. num. 2. 9. Layman. tract. 10. cap. 1. num. 2.

14. Superest tamen difficultas, an ex praedicta obligatione gratuita absoluta obligeris sub mortali ad ducendam puellam, si ipsa velit, & ex obligatione illa conditionali non ducendi aliam nisi Floram, obligatus sis sub mortali ad Floram ducendam, casu quo matrimonium celebrare intendis?

Qua in re est triplex sententia. Prima negat te sub mortali esse obligatum: sic docet generaliter de qualibet promissione simplici acceptata Caiet. 2. 2. q. 113. art. 1. dub. 4. & in sum. verbo perfolia, ubi Armilla num. unico. Sotus in 4. disp. 2. 0. quest. 2. art. 2. ante §. at verum. Franc. Garcia de contractib. 2. p. cap. 3. Henric. lib. 1. de matr. cap. 13. nu. 2. & lib. 13. de excommunicat. cap. 17. num. 5. & 6. & probabilem reputat Ledesma de matr. q. 47. art. 5. dub. 2. concl. 1. & in sum. ubi de matrim. cap. 3. fol. 32. Moutentur, quia ex promissione simplici acceptata comparatione hominum nulla alia obligatio nascitur, quam fidelitatis, & veracitatis, sed haec solum obligat sub veniali, quia solum obligat, ut tua facta dicis, & promissis conformes, ne hominem cui fidem dedisti decipias, in qua deceptione seclusis aliis circumstantiis extrinsecis non videtur grauis deformitas, sicuti non est in enuntiatione mendosa proximo non praeducante. Notatur dictum est comparatione hominum, quippe comparatione Dei promissio simplex quae votum est, non te obligat ad promissorum executionem ex fidelitate, & veracitate tantum, siquidem Deum decipere non potes, sed te obligat ex religionis virtute, ut potes qui in Dei cultum, & honorem promissionem fecisti. Negare autem honorem, & reuerentiam grauem Deo debitam, grauis est irreuerentia, & quasi Dei contemptus, ideoque mortale constituit, secus est in promissione simplici homini facta, quae non est facta in eius cultum, & honorem, tamen si in eius utilitatem facta sit.

Secunda sententia, quam verissimam existimo, affirmat ex simplici promissione acceptata materia grauis, qualis est matrimonij contrahendi obligationem sub mortali nasci. Sic docent Nauarr. cap. 8. nu. 6. Cobarub. de pactis. 2. p. §. 4. num. 13. Nauarra lib. 2. de resit. cap. 7. num. 7. edit. 2. Thom. Sauch. innumeris referens lib. 1. disp. 5. num. 20. Gutier. de matr. c. p. 5. num. 9. Vals. disp. 5. num. 13. Bahl. Ponce lib. 12. cap. 4. Ratio principia est, quia ex vi praedictae promissionis conceditur promissario ius exigendi promissam. Ergo signum est non ex fidelitate, sed ex iustitia promittentem esse obligatum; quippe fidelitas nullum ius promissario concedit, sed promittentem ardet ob honestatem quae reperitur in eo quod facta dicis conformia sint. Quod vero ex simplici promissio-

sione acceptata ius concedatur promissario exigendi quod sibi promissum est probat tex. in cap. 1. & cap. quatuor de Pa. tis. & leg. 2. regia. tit. 16. lib. 5. noua collect.

Haec sententia procedit casu quo promittens promissionem praestiterit secundum illius naturam; secus si promissionem restrinxerit intendens solum ex honestate, & fidelitate obligari. Et ob eandem causam dixit lex regia. 2. parendo que aliquo sequilo obligat: uti notauit Sauch. d. disp. 5. num. 21. Gutier. cap. 5. num. 10. Sed dubium est, quando cessaris promissionem restringere, ne ex ea vitra fidelitatem obligeris. Cui dubitationi respondeo. In foro conscientiae tuae declarationi standum est. Si enim nullam restrictionem feceris censendum es promississe secundum naturam promissionis, quae ex te ius iustitiae promissario concedit, ut colligitur ex Syluest. sum. verbo pactum, quest. 4. Nauarr. cap. 18. num. 6. Matienzo lib. 5. collect. tit. 16. §. 2. gloss. 1. num. 11. Sauch. disp. 5. num. 21. Gutier. cap. 5. de matr. num. 11. At in foro externo quocies promissionis grauitate causam non exprimis, praesumeris ex errore promississe, dum contrarium non constat, ideoque esto promissio subsistat, promissario tamen non conceditur ius exigendi promissum, sed exceptio doli excipit potest, ut habetur. leg. 2. §. circa. ff. de doli mali. & metus except. & ibi glossa, & plurius exornat Gutier. de iuram. confirmat. 1. part. cap. 47. num. 1. Thom. Sauch. disputum. 5. numero 22.

15. Tandem aliqui ad validam promissionem sponsalia constituentem, requirunt, ne clandestine fiat, sic Ioann. de Segura in director. iudic. Ecclesiast. 2. p. cap. 15. num. 6. & Jo. Albornoz de arte contractus lib. 4. tit. 1. Matien. in rub. tit. 1. gloss. 1. num. 4. §. in princ. & num. 50. in fine lib. 5. noua collect. Alij praedicta conditione requirunt, ut licite fiat. Syluest. verbo. matr. 6. quest. 7. dicto 5. & 6. Armilla verb. sponsal. num. 14. Caiet. eodem. Moutentur primo, ex leg. oratio. ff. de sponsalib. & leg. 6. quis tut. or. vers. quamuis. ff. de ritu nuptiarum. in quibus iacta prohibitione matrimonij sponsalia prohibita censentur. Sed matrimonium prohibetur fieri clandestine a Trident. sess. 24. de reform. matrim. cap. 1. ergo & sponsalia. Secundo prohibita aliqua re prohibentur ea quae fuerint media ad illius consecutionem, ergo prohibito matrimonio prohibentur sponsalia. Tertio ex sponsalibus clandestinis solent lites, copulae incestuosae, aliaque inconuenientia oriri, ob quae matrimonia clandestina fuerunt a Concilio annullata. Ergo censenda sunt annullata sponsalia.

Ceterum omnino tenendum est ad validam, & licitam promissionem sponsaliorum nullam publicitatem requiri. Sic plures referens Sauch. lib. 1. disp. 13. Gutier. de iuram. confirmat. 1. cap. 5. 1. & de m. or. cap. 1. n. 1. Coninch. disp. 2. 1. dub. 2. concl. 6. Bahl. Ponce lib. 12. cap. 5. n. 6. Iapaeque declaratum est a sacra congregatione teste Farinae, & Barbos. in praedicto loco Concilij. Ratio est manifesta, quia nec iure naturali, nec de se constat, nec positio praedicta sponsaliorum promissio clandestine celebrata est inualida, aut illicita. Nam omnes has nuptias clandestinas prohibentes non de nuptiis futuris, sed praesentibus, atque adeo de matrimonio loquuntur. Ex praedicta autem irratione, aut prohibitione non inferunt sponsalia prohibita esse, vt propter quae sunt omnino distincta, & in quibus non adfunt inconuenientia, quae ex matrimonio clandestino voluit Trident. vitare. Ex quibus illud erat principium, relicta propria vxore qua cum quae clandestine contraxit, in perpetuo adulterum cum alia perseueret. Quod verò aliquando ex sponsalibus clandestinis oritur aliquid inconueniens, id solum probat dissuadenda esse, non tamen quod sint per se illicita.

Neque fundamenta contrariae sententiae sunt aliquid momenti. Ad primum dico prohibito matrimonio clandestino prohiberi sponsalia de celebrando matrimonio sub ea conditione, secus de celebrando matrimonio non clandestino: sed publice. Nunquam autem ex vi praedictae prohibitionis censentur sponsalia clandestina prohibita, quia clandestina sponsalia non inferunt matrimonium clandestinum, neque ad illius consecutionem sunt media, per quae solum est licendum argumentum. Ad tertium constat ex probatione praestata sententiae.

PUNCTVM III.

De acceptatione requisita, vt promissio sponsalia constituens vim obligandi habeat.

- 1 Negant aliqui requiri acceptationem.
- 2 Verus est oppositum.
- 3 Aliqui iurant in promissione insani facta. Sed reuocantur.
- 4 Qualiter promissio absentis facta intimari debet, ut acceptari intelligatur?
- 5 An acceptatio promissari innotescere debeat promittenti? Sub distinctione respondetur.

- 6. Examiniatur an possit stipulari qui non habet speciale mandatum sub distinctione respondeatur.
- 7. Consentitne puella repromittere, si tuam promissionem de matrimonio acceptet. Affirmant aliqui.
- 8. Verius est oppositum.

Aliqui Doctores censent, vt promissio matrimonij valida sit, & obligatoria non indigere acceptatione promissarij. Sic docuit Antonin. 3. part. tit. 1. cap. 18. Amilla sponsalia, num. 3. Tabiena, quest. 3. num. 4. sine. Mouentur, quia promissio ad sui valorem non requirit acceptationem iure naturali, siquidem seclusa acceptatione promittens implere promissum debet, vt fidelis exultat, & suis verbis facta conformet, neque etiam iure positio, nam esto iure communi acceptatio necessaria videatur ad promissiois firmitatem, leg. absentis, ff. de Donacionib. At iure canonico cui in hac parte standum est, non videtur necessaria. Nam in text. in cap. veniens. Qui clerici, vel videntes, promissio absentis facta stantur valida, cum tamen ibi nullius acceptationis mentio fiat. Cui decisioni fauet lex regia Castellae 2. titul. 16. lib. 5. recopil. ibi pareciendo que se quis obligar, &c. Ceterum verius censo cum Sanch. dicto lib. 1. disp. 6. numer. 19. requiritur nuncium, vel epistolam, qui non censetur promittentem promissario loqui, nisi loquatur per medium a se, & in eum finem assumptum. Quare est praedicta lex 2. corrigat stipulationes, & alias solemnitates a iure petitas, acquirat hanc conditionem corrigat, quia haec non ad solemnitatem, sed ad naturam promissionis, & contractus essentiam necessaria est.

5. An autem acceptatio promissarij promittenti innotescere debeat, vt promissio firmitatem habeat? Distinguedum censo, si promissio matrimonij gratis fiat, animo inquam non contrahendi sponsalia, sed fidem alteri praestando independenter ab eius repromissione, opus non est acceptationem promissarij notam esse promittenti. At si promissio facta sit sub onere, quod promissarius repromissionem faciat, quod in promissione sponsalium requisitum est, necessario promittenti repromissio nota esse debet, alias quomodo repromissio acceptari poterit, vt bene tradit Sanch. lib. 1. disp. 7. numer. 35. quidquid in contrarium dicat Gutierrez. de matr. cap. 6. numer. 14.

6. Duplex tamen superest difficultas: prima an alius qui ad acceptandum non habet speciale mandatum possit nomine puellae absentis stipulari, ita vt ex hac stipulatione tur obligatus exsistat, ac si ipsa puella acceptasset. Glossa in cap. ubi non est, verbo nihil 30. quest. 2. Alexand. de Neuo cap. sicut de sponsalibus, existimant validam esse promissionem, ita vt licitum sibi non sit resiliere. Moueri possunt ex cap. sicut de sponsalibus. vbi quidam iuravit patri se eius filiam ducturum, quod iuramentum censetur validum, & consequenter valida erit promissio, cui innititur.

Ceterum omnino dicendum est, si matrimonium promittas puellae absentis animo contrahendi sponsalia (vt semper praesumendum est) promissio firmitatem non habere ante puellae acceptationem, sed resiliere potest, quia inquam puella acceptet tuam promissionem, ipsaque repromittat; contractus perfectus non est, cum perficiendus necessario sit puellae consensu, ergo potes tu interim, dum puella non acceptat, resiliere. Item tu promittis puellae nuptum cum ipsa contrahere, si ipsa tibi vicissim repromittat. Ergo autem ipsius repromissionem tua promissio obligationem parere non potest. Denique puella cui tu matrimonium promittis non est obligata ad repromittendum, sed potest nolle repromittere. Ergo tu obligatus esse non potes promissis stare, alias contractus onerosus claudicaret ex vna parte firmitatem habens, ex alia contra leg. Iulianus 14. §. Si quis a colludendo ff. de action. empt. Atque ita docet Sanch. lib. 1. de matr. disp. 7. numer. 31. iuratio numer. 12.

Quae omnia procedunt tamen si promissio iuramento firmiter, quia iuramentum est accessorium sit sequitur naturam principalis cui adhaeret, atque adeo imbibit conditionem; donec fuerit a promissario promissio acceptata, sicuti docent Sanch. disp. 7. de sponsalibus, numer. 24. 25. Et 39. Gutierrez. de matr. cap. 6. numer. 16. Ex quibus solutum est fundamentum oppositum.

Ad textum in cap. veniens respondeo cum glossa ibi verbe promissio, Ioann. Andr. num. 1. Hostiens. & Ancharran. factam fuisse acceptationem per interpositam personam, quae mandatum habebat, alias nihil esset. Ad legem nostri regni respondeo ibi non excludi acceptationem, sed formam stipulationis antiquae, qua non obstante si acceptatio intercessit, obligationem promissio parit.

3. Praedictam sententiam alios referens restringit Sanch. dicta disp. 6. numer. 27. Gutierrez. de matrim. cap. 6. numer. 11. ne locum habeat in promissione infanti facta, haec enim favore infantis reuocari non potest, siquidem ipse aptitudinem habeat acceptandi, vel reiiciendi quod sibi promissum est argum. leg. subemus. Cod. de emancipat. liberorum sibi nisi infantes sint. Sed nullatenus est admittenda haec restrictio, neque vlllo modo colligitur ex dicta leg. subemus, quae loquitur in emancipatione, quae cum a iure positio inducitur, potuit abique consensu eius cui facta est induci. Secus est in promissione matrimonij, cuius essentia acceptationem promissarij postulat, vt bene Coninch. disput. 22. dub. 6. numer. 36.

4. Sed rogas qualiter promissio absentis facta inimati debeat, vt acceptare tuam promissionem possit? Respondeo iure communi spectato necessario intimandum esse per epistolam, vel nuncium ad id specialiter destinatum, neque sufficere, si alius tertius tuam promissionem promissario declararet, quia non censetur tua voluntas promissarij voluntati vnicuique per medium a te destinatum, vbi habetur leg. 4. tit. 1. cap. 5. ibi mensajero cierto que le imbie a decir senaladamente lo que le da, & leg. 3. tit. 11. part. 5. ibi embiando

Ferd. de Castro, Sum. Mor. Part. 2.

à decimo prometer por su carta firmada, o por su mensajero cierto: & tradit pluribus relatis Sanch. lib. 1. de sponsalibus, disp. 6. numer. 3. Nouissimo tamen iure regni Castellae plures Doctores, quos refert, & sequitur Gutierrez. de matr. cap. 6. numer. 12. & 13. existimant non desiderari epistolam, vel nuncium ad promissarium missum, sed quemcumque qui tuam promissionem declaret sufficere, vt acceptare eam possit, & tu maneat obligatus inuocabiliter. Mouentur ex leg. 2. titul. 16. lib. 5. recopil. ibi pareciendo que se quis obligar, &c. Ceterum verius censo cum Sanch. dicto lib. 1. disp. 6. numer. 19. requiritur nuncium, vel epistolam, qui non censetur promittentem promissario loqui, nisi loquatur per medium a se, & in eum finem assumptum. Quare est praedicta lex 2. corrigat stipulationes, & alias solemnitates a iure petitas, acquirat hanc conditionem corrigat, quia haec non ad solemnitatem, sed ad naturam promissionis, & contractus essentiam necessaria est.

5. An autem acceptatio promissarij promittenti innotescere debeat, vt promissio firmitatem habeat? Distinguedum censo, si promissio matrimonij gratis fiat, animo inquam non contrahendi sponsalia, sed fidem alteri praestando independenter ab eius repromissione, opus non est acceptationem promissarij notam esse promittenti. At si promissio facta sit sub onere, quod promissarius repromissionem faciat, quod in promissione sponsalium requisitum est, necessario promittenti repromissio nota esse debet, alias quomodo repromissio acceptari poterit, vt bene tradit Sanch. lib. 1. disp. 7. numer. 35. quidquid in contrarium dicat Gutierrez. de matr. cap. 6. numer. 14.

6. Duplex tamen superest difficultas: prima an alius qui ad acceptandum non habet speciale mandatum possit nomine puellae absentis stipulari, ita vt ex hac stipulatione tur obligatus exsistat, ac si ipsa puella acceptasset. Glossa in cap. ubi non est, verbo nihil 30. quest. 2. Alexand. de Neuo cap. sicut de sponsalibus, existimant validam esse promissionem, ita vt licitum sibi non sit resiliere. Moueri possunt ex cap. sicut de sponsalibus. vbi quidam iuravit patri se eius filiam ducturum, quod iuramentum censetur validum, & consequenter valida erit promissio, cui innititur.

Ceterum omnino dicendum est, si matrimonium promittas puellae absentis animo contrahendi sponsalia (vt semper praesumendum est) promissio firmitatem non habere ante puellae acceptationem, sed resiliere potest, quia inquam puella acceptet tuam promissionem, ipsaque repromittat; contractus perfectus non est, cum perficiendus necessario sit puellae consensu, ergo potes tu interim, dum puella non acceptat, resiliere. Item tu promittis puellae nuptum cum ipsa contrahere, si ipsa tibi vicissim repromittat. Ergo autem ipsius repromissionem tua promissio obligationem parere non potest. Denique puella cui tu matrimonium promittis non est obligata ad repromittendum, sed potest nolle repromittere. Ergo tu obligatus esse non potes promissis stare, alias contractus onerosus claudicaret ex vna parte firmitatem habens, ex alia contra leg. Iulianus 14. §. Si quis a colludendo ff. de action. empt. Atque ita docet Sanch. lib. 1. de matr. disp. 7. numer. 31. iuratio numer. 12.

Si vero promittas matrimonium puellae absentis animo liberalem promissionem constituendi, Sanch. dicta disp. 7. numer. 36. existimat, si haec promissio facta est sub hac forma. Promitto tibi (scilicet parenti, tutori vel curatori, nullus enim alius est qui pro absentis stipulari possit) matrimonium contrahere cum Maria, vel: Promitto matrimonium cum Maria contrahere, quod idem est, nullatenus te resiliere posse, quousque Maria obligationem remittat. Nam esto directè obligationem eius patri praestiteris, facta tamen est in eius filiae fauorem, filiaeque ius est acquisitum. Ceterum haec sententia mihi difficilis est, veriusque crederem ex vi praedictae promissionis te nullam obligationem nec fidelitatis, nec iustitiae habere comparatione puellae. Quia esto pater, tutor: & curator possit pro filiis stipulari. At si factum personae filij coheret, neque patri interest ea stipulatio solum quoad filium valet, non quoad patrem, vt ex Bart. & aliis ex leg. quod dicitur. ff. de verbor. obligation. tradit Sanch. dicta disp. 7. numer. 6. Matrimonium vero quod promittis cum puella contrahendum puellae adhaerere debet, nec eius patri, neque alteri interest, quippe est factum personale, non reale: comparatione autem puellae ante illius acceptationem valere non potest, vt potes quae forte existimat tuam promissionem sibi non esse vtilem, ergo quousque ipsa declaret sibi vtilem esse, neque ex fidelitate, neque ex iustitia obligatus exsistat. Neque contrarium colligitur ex cap. sicut de sponsalibus. Nam ibi parentibus puellae facta est obligatio, ipsique se vicissim obligauerunt. Qualiter autem haec obligatio intelligenda sit, postea dicemus.

7. Secunda difficultas est, quamque supra tetigimus, an ex eo praesè quod puella acceptet tuam promissionem de matrimonio cum illa celebrando, censetur repromittere,

& sponsalia celebrare? Affirmant Paludan. in 4. dist. 27. quæst. 1. Valq. disp. 4. cap. 3. Basl. Ponce. lib. 12. cap. 4. num. 2. Mouentur ex eo quod puella acceptare non potest tuam promissionem de matrimonio cum illa celebrando, nisi volens in futurum tecum matrimonium contrahere, quippe tua promissio non est matrimonij præsentis, sed futuri: Ergo acceptans tuam promissionem acceptat matrimonium futurum. Ergo vult matrimonium futurum. Ergo repromittit matrimonium, promissio enim est affirmatio alteri facta rei in eius gratiam futura. Deinde cum matrimonium puellæ promittis, promittis te illi futuro tempore tradere. Sed hæc traditio esse non potest, quin ipsa puella se tibi vicissim tradat. Ergo ipsa consentire non potest in hac tua traditione futura, quin in sui traditionem consentiat, ac proinde quin repromittat.

8. Cæterum verius censeo cum Nauar. cap. 22. num. 28. Sanch. disp. 5. num. 12. Layman. lib. 5. tract. 10. cap. 1. num. 2. Gutier. de matr. cap. 5. an. 1. posse puellam acceptare tuam promissionem, quin repromittat, in ea acceptatione puella non acceptat ex sua parte matrimonium absolute contrahendum, sed acceptat fidem, quam tu illi præstas de matrimonio contrahendo, si ipsa voluerit. Ergo ex vi huius acceptationis non repromittit, quippe ad repromissionem necessarium erit, quod ipsa absolute matrimonium acceptaret: ac ex vi prædictæ acceptationis non acceptat absolute matrimonium futurum, sed acceptat absolute datam fidem de matrimonio futuro, non quidem absolute futuro, sed futuro si tibi plauerit. Et per hæc satisfactum est opposito fundamento. Ratio ea est, quia contrahentes matrimonio etiam seclufa omni lege, & constitutione et hoc expressè solum velint alteri tradere suum corpus ad matrimonij usum, virtualiter tamen intendunt, si ex aliquo capite ea traditio effectum non habet tradere ius ad traditionem, quia hæc iuris traditio in matrimonij contractu imbitur, & continetur, ideoque merito Ecclesia præsumit sic contrahentes velle sponsalia contrahere casu quo matrimonium contrahere non possunt. Vnde vt hanc præsumptionem elidant, & ab sponsalibus deobligentur, tam in foro conscientie, quam externo, debent expressam voluntatem habere, eaque declarare, se tantum velle matrimonium, & non sponsalia contrahere. Tum quia ceteri debent velle contrahere iuxta iuris formam, & illius dispositionem, sicuti iure antiquo cenfebantur velle matrimonium contrahere qui post sponsalia copulam habebant, cap. is qui fidem De sponsalibus. Tum quia verè, & in rigore eam voluntatem habent in matrimonij contractu includam.

PUNCTUM IV.

Quibus verbis, vel signis sponsalia contrahantur?

- 1 Nulla sunt determinata.
- 2 Quid de contractu matrimonij inter impuberes? Proponitur dubitandi ratio.
- 3 Affirmatiue respondetur.
- 4 Extenditur etiam si clandestinum sit.
- 5 Satisfit rationi dubitandi, num. 1. postea.
- 6 Negat communi sententia matrimonium contractum clandestine inter puberes non habere vim sponsalium.
- 7 Extenditur prædicta doctrina, etiam si iuramento contractus firmatus sit.
- 8 Contrarium spectato iuris rigore probabilius censerem.
- 9 Quid dicendum si iuramento firmatus sit.
- 10 Qualiter subarbitrio annuli signum sit matrimonij, vel sponsalium.
- 11 Taciturnitas præcisè non est signum sufficiens interioris consensus.
- 12 Si pater tuo nomine contrahat, tu verò præsens tacetas, nec contradicas, consentire censuris.
- 13 Negant plures, si parentes absentibus filiis contraxerint.
- 14 Verius est oppositum.
- 15 Et taciturnitas filij sit signum consensus, debet filius moneri de contractu facti per nuntium, aut epistolam.
- 16 Plures extendunt hæc doctrinam, esto quilibet alius tertius pro te contrahat.
- 17 Sed verius est prædictum ius solum in parentibus habere locum.
- 18 Inferitur nullum alium præter parentem posse pro filio sponsalia contrahere.

1. **C**onstat nulla esse verba determinata, sed illa sufficere, quæ sufficienter consensum internum ipsi contrahentibus expriment, tamen aliis non significant. Nam cum inter ipsos contrahentes tantum sponsalia celebrari possint, opus non est verba quibus celebrantur esse aliis personis significatiua; factis enim est si ipsi contrahentibus qui obligandi sunt significatiua existant, vt bene notauit Coninch. disp. 21. dub. 3. num. 23. In foro tamen externo non intentioni contrahentium, sed communi verborum intelligentie standum est, vt constat ex capite ex literis El. 1. de sponsalibus. & tradunt omnes res Sanch. lib. 1. disp. 8. num. 4. vbi num. 5. optime probat in casu dubio semper sententiam ferendam esse in matrimonij, sponsaliumque fauorem. Quod intelligendum est, quando est dubium de intentione, & consensu. Secus si non solum de intentione, sed etiam de verbis seu signis dubium oritur: ita vt spectatis circumstantiis aperte decidi non possit verba illa

seu signa esse sponsaliorum significatiua: in hoc enim casu non est iudicandum sponsalia esse, quia non adest externum signum sufficienter expressum interioris consensus, quod æquè necessarium est ad contractus obligationem, licet interior consensus, vt docuit Coninch. disp. 21. dub. 3. num. 26.

2. Quæstio igitur prima est, an contractus matrimonij inter impuberes, vel inter puberem, & impuberem habeat vim sponsalium? Ratio dubitandi fuitur ex doctrina Bar. in leg. 1. §. si quis ita num. 5. ff. de verbor. significat. vbi probat, quoties de contrahenda obligatione agitur, si actus non valeat eo modo quo fit, nullatenus valere eo modo quo fieri potest, & merito quia actus agentium non debent ultra eorum intentionem operari. leg. Non omnis ff. de certis petatur. Præcipue cum in obligationibus indacendis interpretatio non lata, sed restricta faciendâ sit. At impuberes matrimonio contrahentes matrimonium contrahere volunt, non autem sponsalia que contrahere poterant. Ergo fit ille contractus non valit vt matrimonium, neque vt sponsalia valere debet. Atque ita docet Petrus de Ledesma de matr. q. 45. art. 5. punct. 2. post dub. 4. & alij antiquiores relati à Cobarub. 4. decret. 1. p. cap. 3. num. 3.

3. Nichilominus communis, & vera sententia est matrimonium contractum inter impuberes, vel inter puberem, & impuberem vim sponsaliorum habere, vt pluribus relatis firmat Thom. Sanch. lib. 1. disp. 21. num. 2. & tradit Coninch. disp. 21. dub. 4. num. 46. Basl. Ponce. lib. 12. cap. 5. num. 4. & deciditur expressè in cap. fin. de desponsat. impuber. & cap. unico, idem quoque eodem tit. in 6. Ratio ea est, quia contrahentes matrimonio etiam seclufa omni lege, & constitutione et hoc expressè solum velint alteri tradere suum corpus ad matrimonij usum, virtualiter tamen intendunt, si ex aliquo capite ea traditio effectum non habet tradere ius ad traditionem, quia hæc iuris traditio in matrimonij contractu imbitur, & continetur, ideoque merito Ecclesia præsumit sic contrahentes velle sponsalia contrahere casu quo matrimonium contrahere non possunt. Vnde vt hanc præsumptionem elidant, & ab sponsalibus deobligentur, tam in foro conscientie, quam externo, debent expressam voluntatem habere, eaque declarare, se tantum velle matrimonium, & non sponsalia contrahere. Tum quia ceteri debent velle contrahere iuxta iuris formam, & illius dispositionem, sicuti iure antiquo cenfebantur velle matrimonium contrahere qui post sponsalia copulam habebant, cap. is qui fidem De sponsalibus. Tum quia verè, & in rigore eam voluntatem habent in matrimonij contractu includam.

4. Quod ad eodè verum est, vt etiam matrimonium inter impuberes contractum clandestinum sit, non obinde impedit sponsalium obligationem. Quia vt rectè inquit Nauar. cap. 22. num. 57. Ludouic. Lop. 2. p. instruit. cap. 37. & Sanch. lib. 1. disp. 21. num. 5. Trident. sess. 24. cap. 1. de reformat. ea matrimonia irritant, ab illiusque omnem obligationem tollunt, que verè matrimonia iure antiquo erant, at matrimonium clandestinum inter impuberes nunquam vim matrimonij, sed sponsalium habuit, ac prionde huiusmodi matrimonium quoad vim sponsalium incorrectum permansit.

5. Ad rationem dubitandi respondeo doctrinam illam veram esse de obligatione quæ contrahi poterat, si nullo modo clauditur in obligatione contracta, secus si sub obligatione nulliter contracta comprehendatur obligatio illa, quæ contrahi poterat. Cum ergo sub matrimonij obligatione sponsalium obligatio vt pote præambula contrahatur, efficiatur scilicet intendente contrahere matrimonium, à fortiori sponsalium contractum velle, vt latius Cobarub. 3. decret. 1. part. cap. 3. num. 3. vel dicendum qui nullus est non esse validum sub eo modo quo fieri potest, quando est nullus ex defectu formæ, secus si nullus sit ex defectu tantum casus efficientis, cui ius non resistit, vt contingit in matrimonio impuberum, cuius nullitas prouenit non ex defectu formæ, sed ex defectu contrahentium non habentium legitimam ad contrahendam ætatem.

6. Quæstio secundâ, an matrimonium inter puberes contractum clandestinè habeat vim sponsalium? Negat communior sententia apud Sanch. lib. 1. de sponsal. disp. 20. num. 3. & 4. Zeuallos commun. contra commun. quæst. 604. num. 79. Gutier. de iuram. confirm. capit. 51. an. 28. & de matrim. cap. 11. Mouentur primò, quia Trident. sess. 24. cap. 1. de reformat. ad sic contrahendum eos omnino inhabiles reddit. Si autem ille contractus valeret, vt sponsalia, non omnino essent redditi inhabiles ad contrahendum, sed aliquo modo habiles. Idè enim in c. uni de desponsat. impuber. in 6. non aliter impuberes inhabiles esse ad contrahendum, quia eorum contractus valet vt sponsalia. Et confirmatur, quia Trident. decreuit contractum illum nullum esse, ergo nõ valet vt sponsalia, alias non esset nullus, sed aliquo modo validus. Secundo quoties ius resistit contractui, nulla ex illo nascitur obligatio nec naturalis, nec ciuilis, vt probat Sanch. lib. 1. de matr. disp. 7. num. 16.